

Nr 204.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av medel för bestridande av viss ersättning till Västerås stad; given Stockholms slott den 14 mars 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anför:

Sedan kasernkommittén avgivit förslag till uppgörelse mellan kronan och Västerås stad i anledning av de förändringar i fråga om den militära förläggningen till staden, som blivit en följd av genomförandet av 1925 års försvarsbeslut, föreslog Kungl. Maj:t i proposition, nr 73, 1929 års riksdag att godkänna en såsom bilaga (Bil. A) vid propositionen fogad, den 23 och

den 28 februari 1928 mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, å ena sidan, samt Västerås stad, å andra sidan, ingången preliminär överenskommelse i ämnet, dock med viss jämkning i avfattningen av § 14 i densamma. Ifrågasvarande överenskommelse var grundad på den förutsättningen, att, sedan Västmanlands regemente jämlikt 1925 års beslut indragits, den militära förläggningen till staden skulle utgöras av, förutom den till staden redan förlagda centrala flygverkstaden, en flygkår, nämligen 1. flygkåren med en fast anställd personalstyrka av omkring 80 man. § 9 i förslagsöverenskommelsen hade följande lydelse:

»Kronan förbinder sig att, intilldess 1. flygkåren med organisation enligt 1925 års försvarsorganisation blivit förlagd till Västerås, till staden utgiva en kontant ersättning av tiotusen (10,000:—) kronor för år räknat. Berörda ersättning, vilken första gången skall avse budgetåret 1928/1929, skall betalas i efterskott den 1 juli varje påföljande budgetår.»

Efter det riksdagen i skrivelse den 30 april 1929 (nr 129) anmält, att riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts i berörda proposition framställda förslag, uppdrog Kungl. Maj:t genom brev den 16 maj 1929 åt flygstyrelsen att i enlighet därmed å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar sluta avtal med Västerås stad.

I nyssnämnda paragraf avsedd gottgörelse å 10,000 kronor har för budgetåret 1928/1929 i den ordning, som närmare angivits i oförmälda proposition, beretts Västerås stad.

Enligt i 1925 års försvarsproposition framlagda beräkningar, mot vilka från riksdagens sida icke gjordes någon erinran, skulle den fast anställda personalen vid 1. flygkåren efter genomförd organisation av flygvapnet bestå av 12 officerare, 9 underofficerare, 49 underbefäl och meniga, 6 civilmilitära personer ävensom 2 pensionerade underofficerare.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 mars 1930 har *flygstyrelsen* gjort framställning om anvisande av medel för bestridande av den ersättning, avseende budgetåret 1929/1930, som på grund av bestämmelserna i förenämnda § 9 i avtalet mellan kronan och Västerås stad skulle den 1 juli 1930 utbetalas till staden. Flygstyrelsen har härvid anfört och åberopat följande.

I en till drätselkammaren i Västerås ställd skrivelse av den 25 november 1929 hade flygstyrelsen anfört:

Sedan Kungl. Maj:t förordnat, att 1. flygkåren från och med den 1 juli 1929 skulle vara förlagd till Västerås, hade personal vid 1. flygkåren förlagts till Västerås enligt nedanstående:

från och med den 1 juli 1929: 1 förrådsförvaltare;

från och med den 16 augusti 1929: 1 intendent;

från och med den 1 oktober 1929: 6 officerare, 5 underofficerare, 40 manskap, 7 civilmilitära personer och 2 pensionerade underofficerare.

Härjämte kunde 1 flygingenjör beräknas komma att under då innevarande vecka bliva placerad å sagda kår. Värnpliktskontingenten uppginge för det dåvarande till 70 man.

Vid centrala flygverkstaden i Västerås hade redan under budgetåret 1928/1929 varit placerad följande personal, nämligen 1 styresman, 1 förrådsförvaltare och 2 verkmästare (civilmilitär personal), varjämte därstädes varit anställda civilingenjörer, verkmästare, förmän och arbetare.

Av nedanstående tabell framginge storleken av den personal, som för det dåvarande vore placerad vid 1. flygkåren och centrala flygverkstaden i Västerås:

	Officerare	Under-officerare	Manskap	Civilmilitär personal	Pensionerad eller civil personal	Värnpliktskontingent	Summa
1. flygkåren	7	6	40	7	2	70	132
Flygverkstaden	—	—	—	4	137	—	141
Summa	7	6	40	11	139	70	273

Enligt stadsfullmäktiges i Västerås handlingar för år 1927 (sid. 302) hade de årliga avlöningsförmånerna för 1. flygkåren beräknats till 224,000 kronor samt motsvarande förmåner för centrala flygverkstaden till 180,000 kronor eller tillsammans 404,000 kronor.

Enär avlöningsförmånerna vid centrala flygverkstaden i Västerås redan under budgetåret 1928/1929 uppgått till omkring 466,000 kronor, vilket belopp med 62,000 kronor överstege det av Västerås stad beräknade för 1. flygkåren och sagda verkstad, och motsvarande avlöningsförmåner för personalen vid 1. flygkåren — i den mån den enligt ovan blivit uppsatt — kunde beräknas uppgå till omkring 215,000 kronor, finge flygstyrelsen, som hölle före, att Västerås stad redan erhållit avsevärda fördelar genom förläggning till staden av vissa delar av flygvapnet, hemställa, att drätselkammaren ville taga under övervägande, om icke väsentlig reducering av omförmälda ersättning till staden för budgetåret 1929/1930 vore skälig.

Till svar härå hade *drätselkammaren i Västerås* i skrivelse den 26 februari 1930 yttrat:

Vore förhållandet det, som flygstyrelsen antagit, eller att ersättningen avvägs i förhållande till en på förhand fixerad personal vid 1. flygkåren och vid den centrala flygverkstaden, kunde det finnas fog för en jämkning uti ifrågavarande ersättningsbelopp. Detta antagande vore emellertid oriktigt.

Vid förhandlingar med kasernkommittén, som föregått det slutligen träffade avtalet, hade från kasernkommitténs sida ställts i utsikt, att beräkningen av personalstyrkan icke komme att hålla streck — särskilt i avseende å flygverkstaden, som i övrigt redan vid denna tidpunkt varit organiserad — och hade med sannolikhet antagits, att personalen komme att utökas utöver den i beräkningen upptagna, utan att härför från kommitténs sida ifrågasatts någon kompensation i form av nedsättning i den årliga ersättningen eller på annat sätt. Det hade varit denna utsikt till större och tidigare skatteintäkter än som kunde baseras på personalberäkningen och beräkningen av tidpunkten för den nya personalens uppsättning, som föranlett staden att godkänna uppgifelsen och godtaga den i och för sig obetydliga kontanta ersättningen. Härtill vore att lägga, att man vid bedömande av vederlaget icke enbart hade fäst avgörande vikt vid de direkta skatteintäkterna från personalens avlöning som underlag; man hade även fått taga hänsyn till

de minskade skatteintäkter, staden under tiden mellan indragningen av Västmanlands regemente och uppsättningen av vad som skulle ersätta detta haft att räkna med genom minskad varuomsättning m. m. De värnpliktiga kontingenter, som under Västmanlands regementes tillvaro årligen sammandragits, hade satt icke så litet pengar i omlopp, och hade dessa kommit affärerna till godo och sedan staden såsom skatteunderlag. Detta hade försvunnit under mellantiden.

Med hänsyn härtill måste man fatta uppgörelsen i sin helhet såsom reglerande ett minimikrav från stadens sida och därmed även detaljerna i uppgörelsen såsom svåra att frånträda. I detta sammanhang kunde, vad anginge den årliga ersättningen, erinras om, att denna erbjudits av kasernkommittén.

Då drätselkammaren icke såge sig kunna bygga en framställning till stadsfullmäktige om nedsättning uti den årliga ersättningen på några bärande motiv, vore drätselkammaren nödsakad avböja sin medverkan i framställningens syfte.

Med anledning av vad drätselkammaren i Västerås sålunda anfört har *flygstyrelsen* — som ansett, att någon nedsättning av det i oförmälda paragraf i avtalet mellan kronan och staden angivna beloppet icke vore möjlig att utverka — i nyssberörda skrivelse den 1 mars 1930 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1930/1931 anvisa ett belopp av 10,000 kronor för beredande åt Västerås stad av ersättning, avseende budgetåret 1929/1930.

Departements-
chefen.

På grund av övningsförhållanden m. m. har det icke varit möjligt att förrän på hösten 1929 förlägga huvuddelen av 1. flygkårens personal till Västerås. Då staden enligt ordalydelsen av förutberörda paragraf i det mellan kronan och staden slutna avtalet måste anses berättigad till det däri angivna kontanta vederlaget jämväl vad avser budgetåret 1929/1930 samt, enligt vad av drätselkammarens skrivelse framgår, staden icke lär kunna förväntas vilja avstå från någon del av detsamma, synes mig framställning i överensstämmelse med flygstyrelsens hemställen böra avlåtas till riksdagen. Det belopp av 10,000 kronor, om vars anvisande här är fråga, har inräknats i den summa av 22,000 kronor, som under fjärde huvudtiteln, punkten 74, i årets statsverksproposition beräknats för bestridande av ersättning till vissa städer.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för bestridande av viss ersättning till Västerås stad i riksstaten för budgetåret 1930/1931 under fjärde huvudtiteln anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtast till riksdagen.

Ur protokollet:
A. Broberg.